

თვითმმართველობების ეკონომიკური განვითარების პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში

მსოფლიო პრაქტიკა ცხადყოფს, რომ სახელმწიფოს განვითარება ფაქტობრივად წარმოუდგენელია ადგილობრივი თვითმმართველობების განვითარების გარეშე. ამიტომ, უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება ადგილებზე ისეთი სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკის გატარებას, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების ოპერატიულად და ეფექტურად გადაწყვეტა.

საქართველოს მუნიციპალიტეტების ეკონომიკური მდგომარეობის შემდგომი გაუმჯობესებისთვის საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების მხრიდან 1992 წლიდან მოყოლებული ქმედითი ღონისძიებები არ გატარებულა. ძალიან მნიშვნელოვანია სამომავლოდ როგორი სტრატეგია ექნება ცენტრალურ ხელისუფლებას აღნიშნული კუთხით და შეუწყობს თუ არა იგი ხელს მმართველობის მნიშვნელოვან დეცენტრალიზაციას. მაშინ როცა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი და აუცილებელია ისეთი კანონების მიღება რომელიც მნიშვნელოვნად უზრუნველყოფს ადგილობრივი თვითმმართველობების ეკონომიკურ განვითარებას და მათი კონკურენტუნარიანობის ამაღლებას.

ადგილობრივი თვითმმართველობების კონკურენტუნარიანობის ამაღლება საწინდარია მუნიციპალიტეტების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა და დასავლეთის განვითარებული ქვეყნების ადგილობრივ თვითმმართველობებთან, ანუ რეალურ თვითმმართველობებთან მიახლოებისა.

დაახ, ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების ეკონომიკის შემდგომი განვითარება წარმოუდგენელია ცენტრალური ხელისუფლების მხარდაჭერის გარეშე. აღნიშნული მხარდაჭერა უნდა გამოიმდინარეობდეს ადგილობრივი თვითმმართველობების სპეციფიკიდან და მაქსიმალურად უნდა უზრუნველყოფდეს ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების საფინანსო-საბიუჯეტო დამოუკიდებლობის ზრდას, აღნიშნულმა მხარდაჭერამ საბოლოო ჯამში უნდა უზრუნველყოს ადგილებზე ერთ სულ მოსახლეზე საბიუჯეტო შემოსავლების გამოთანაბრება, რაც ცხოვრების დონის ამაღლების და სოციალური დაცულობის ერთ-ერთი ძირითადი ინდიკატორია.

შექმნილ პირობებში აუცილებელია ეკონომიკაზე ახალი, ეფექტიანი მეთოდებით ზემოქმედება, რომელთა შორის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესია პროგრამულ-მიზნობრივი პროგნოზირება, რაც შესაძლებლობას იძლევა კვალიფიციურად, საიმედოდ, მოკლე ვადაში, სახელმწიფოს ერთიან პოლიტიკასთან კავშირში გადაწყდეს ცალკეული რეგიონების სტრატეგიული პრობლემები.

ადგილობრივი თვითმმართველობების მომავალი განვითარებისთვის აუცილებელია გატარდეს მნიშ-

ბორის ჭიჭინაძე

ეკონომიკის დოქტორი, აკაკი წერეთლის სახელობის ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ლექტორი

ვნელოვანი ღონისძიებები საკანონმდებლო დონეზე - განსაკუთრებით, საბიუჯეტო მოწყობის კუთხით. საქართველოს საბიუჯეტო სისტემის სრულყოფისათვის მიგვაჩნია, გატარდეს შემდეგი სახის რეფორმები:

- სახელმწიფო აუდიტის დაახლოება თანამედროვე ევროპულ სტანდარტებთან;
- ადგილობრივი თვითმმართველობების განვითარების გეგმის შედგენა;
- ადგილობრივი ბიუჯეტის დაგეგმვისას ევროპული გამოცდილების გამოყენება;
- ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების გადანყვევებისას მოქალაქეების მაქსიმალური ჩართულობა;
- ადგილობრივი ბიუჯეტით გათვალისწინებული ხარჯვითი ნაწილის მაქსიმალურად ტრანსფარანტულობა;

- ადგილობრივი თვითმმართველობების უმაღლეს საჯარო მოხელეების საქმიანობაზე მოქალაქეების მხრიდან კონტროლის მექანიზმების შემუშავება.

როგორც ცნობილია, საქართველოს მუნიციპალიტეტების უმრავლესობა ფინანსური სახსრების უკმარისობას განიცდის, მნიშვნელოვნადაა შემცირებული მათი დამოუკიდებლობის ხარისხი, რაც გამომწვეულია, როგორც ობიექტური ასევე სუბიექტური ფაქტორებით. აღნიშნული კრიზისიდან გამოსასვლელად, აუცილებელია ადგილებზე გატარებულ იქნას შემდეგი ღონისძიებები:

ა) ადგილობრივი თვითმმართველობების განვითარებაზე ორიენტირებული ინოვაციური პროექტების შედგენა და შესაბამისი ფინანსებით უზრუნველყოფა.

ბ) ადგილობრივი საგადასახადო შემოსავლების დივერსიფიკაცია;

გ) ადგილობრივი კულტურული პოტენციალის განვითარება;

დ) სოციალური მომსახურების გაუმჯობესება, განსაკუთრებით ისეთ სფეროებში, როგორცაა განათლება და ჯანმრთელობა;

ე) ტურიზმის განვითარება ისეთ სფეროებში, როგორცაა სპორტული, კულტურული, მომსახურების და ბიზნეს-ტურიზმი;

ვ) ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების სატრანსპორტო-ლოჯისტიკურ ცენტრებად გადაქცევა;

ზ) ადგილობრივ თვითმმართველობებში უცხოური, ცნობილი კომპანიების ფილიალების განთავსების ხელშეწყობა;

თ) უცხოეთის ადგილობრივ თვითმმართველობებთან სისტემატური თანამშრომლობა;

ადგილობრივი თვითმმართველობების მიერ ახალი სტრატეგიის შემუშავების მიზნით საჭიროა გამოყენებული იქნას შემდეგი ინსტრუმენტები:

1) ადგილობრივი კულტურული, სპორტული და საქმიანი ურთიერთობისათვის ჯანსაღი კონკურენტული გარემოს შექმნა, რომელმაც შემდგომ უნდა უზრუნველყოს სხვა ფიზიკური და იურიდიული პირების დაინტერესება შესაბამისი თვითმმართველობით, რაც სანინდარია ადგილობრივი საზოგადოების გააქტიურებისა და ქალაქის ინფრასტრუქტურის განვითარებისა;

2) ადგილობრივი თვითმმართველობების მიერ უცხოურ თვითმმართველობებთან კავშირების დამყარება. აღნიშნული კავშირების დამყარების ძირითადი მიზანი უნდა იყოს უცხოეთის თვითმმართველობების გამოცდილების გაზიარება ადგილობრივი ეკოლოგიური გარემოს გაუმჯობესების კუთხით და რაც მთავარია, ადგილობრივი მნიშვნელობის საკითხების სწრაფად და ეფექტიანად გადაწყვეტის საქმეში ადგილობრივი მოქალაქეების მაქსიმალური ჩართუ-

ლობა. ადგილობრივი მცირე და საშუალო ბიზნესის საქმიანობის მაქსიმალური ხელშეწყობა, რადგან სწორედ ამ სეგმენტში უნდა დასაქმდნენ შესაბამის მუნიციპალიტეტებში მცხოვრები პირები. მოქმედი კანონმდებლობით საქართველოს ადგილობრივ თვითმმართველობებს ამ მხრივ არანაირი ბერკეტი არ გააჩნიათ, რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს აღნიშნული მიმართულებით სრულ საკანონმდებლო ვაკუუმზე;

3) ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მეთოდოლოგიური პრინციპი, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ადგილობრივი თვითმმართველობების მნიშვნელოვანი განვითარება არის ის, რომ ადგილებზე უნდა მოხდეს არსებული წარუმატებლობების აღმოფხვრა და „დოვლათად გადაქცევა“. მაგალითად: ამისათვის თვითმმართველობაში არსებული მძიმე ეკოლოგიური მდგომარეობიდან გამომდინარე შეიძლება ადგილებზე მოხდეს ინოვაციური ეკოლოგიური მიმართულებების გენერირება. რის შემდეგაც ადგილებზე უნდა განვითარდეს ეკოლოგიური კლასტერები, რომელიც იქცევა ადგილობრივი თვითმმართველობების ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების საფუძვლად;

4) კულტურული და სპორტული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა და ადგილებზე ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრება. ახალგაზრდების მაქსიმალური ჩართულობა ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრებაში. საქართველოს მუნიციპალიტეტებში ფაქტობრივად ნულამდეა დასული მოზარდებში ცხოვრების ჯანსაღი წესის დამკვიდრების პროპაგანდა, რადგან ადგილობრივი თვითმმართველობების ბიუჯეტებში მიზერული თანხებია ამ კუთხით გათვალისწინებული, რაც საბოლოოდ მოქალაქეებში დაავადებების ზრდას უწყობს ხელს. მთლიანობაში კი ადგილობრივ და ცენტრალურ ბიუჯეტებს უფრო ძვირი უჯდებათ სხვადასხვა ჯანდაცვის პროგრამებით დასაფინანსებელი ღონისძიებები;

5) აუცილებელია ადგილებზე სასწავლო ცენტრების ჩამოყალიბება, რომლებიც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ადგილობრივ თვითმმართველობებში დასაქმებულ პირების მიერ ახალი ცოდნისა და უნარების ათვისებას;

6) ადგილობრივი ტერიტორიების მწვანე მასივებით მაქსიმალურად განაშენიანება, სწორედ ეს „მწვანე ზონები“ უნდა იქცეს ადგილობრივ მოსახლეობაში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრების საფუძვლად;

აღსანიშნავია, რომ მოქმედი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსით“ მკაცრადაა განსაზღვრული თვითმმართველობის განხორციელებაში მოქალაქეთა მონაწილეობის უზრუნველყოფა. ამ კანონის მიხედვით ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების საქმიანობაში მოქალაქეთა მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოები, ადგილობრივი სამსახურები და თანამდებობის პირები ვალდებული არიან, შექმნან ორგანიზაციული და მატერიალურ-ტექნიკური პირობები მოქალაქეთა მიღების, თვითმმართველობის ორგანოების სხდომებში მოქალაქეთა მონაწილეობისა და გადანყვეტილებათა კონტროლის გამჭვირვალობისათვის კანონით დადგენილი წესით.

ხშირ შემთხვევაში ზოგიერთი მუნიციპალიტეტის მიერ სრულყოფილად არ სრულდება კანონის ეს მოთხოვნა, გამომდინარე აქედან, მუნიციპალიტეტებში მცხოვრები მოქალაქეებისთვის ხშირად ფაქტობრივად უცნობია იმ საკითხების შესახებ, რომელსაც განიხილავს მათ მიერ არჩეული წარმომადგენლობითი ორგანო (საკრებულო). ადგილობრივი თვითმმართველობის სამსახურების და თანამდებობის პირების მიერ ჯერ კიდევ ბევრია გასაკეთებელი თვითმმართველობის ორგანოების სხდომებში მოქალაქეთა მონაწილეობის გაზრდის უზრუნველსაყოფად, რადგან არ უნდა დაირღვეს მოქალაქეთა ფუნდამენტური უფლებები, მონაწილეობა მიიღონ მათთვის საჭირო ადგილობრივი მნიშვნელოვანი საკითხების გადანყვეტაში.

ხშირ შემთხვევაში დიდ ქალაქებში წარმოდგენილი არასამთავრობო ორგანიზაციებიც არ არიან დაკავებული კეთილსინდისიერი საქმიანობით და ისინი ჯანსაღ ოპონირებას არ უწევენ ადგილობრივი თვითმმართველობის თანამდებობის პირებს. არასამთავრობო ორგანიზაციების ასეთი საქმიანობა ხშირად გამოწვეულია იმით, რომ საქართველოში მოქმედი არასამთავრობო ორგანიზაციების თითქმის 95% დაფინანსებულია უცხოური წარმომავლობის ე.წ. „გრანტებით“ და ანგარიშვალდებული არიან მათი დამფინანსებლების წინაშე.

გულგრილი დამოკიდებულებაა სწორედ იმის მიზეზი, რომ საქართველოს თითქმის არცერთ მუნიციპალიტეტში (ყოველ შემთხვევისთვის ამის შესახებ სტატისტიკური ინფორმაცია ვერ მოვიპოვე) ამომრჩევეებს არ გამოუყენებიათ კანონით მინიჭებული უფლება, მოემზადებინათ და შეეტანათ საკრებულოს დადგენილების პროექტი ან წინადადება საკრებულოს ნორმატიული აქტის გაუქმების, მასში ცვლილებების შეტანის ან დამატებების შესახებ, რაც კიდევ ერთხელ მიუთითებს მუნიციპალიტეტებში მცხოვრები მოქალაქეების პასიურობასა და არასამთავრობო ორგანიზაციების საქმიანობის არაეფექტურობაზე.

წარმოდგენილი მასალებით ნათლად სჩანს, რომ სახელმწიფოს გააჩნია მუნიციპალიტეტების განვითარების სტრატეგიის შემუშავების ნება. გამომდინარე

აქედან საჭიროდ ვთვლი, რომ დაჩქარდეს აღნიშნული მიმართულებით მოქმედება, წინააღმდეგ შემთხვევაში მუნიციპალიტეტების სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა კიდევ უფრო დამძიმდება, რაც ქვეყნის მთლიან ეკონომიკას მნიშვნელოვნად დააზარალებს.

საქართველოს მუნიციპალიტეტებში მიმდინარე პროცესებიდან გამომდინარე, ამ ეტაპისთვის მოსაწესრიგებელია არსებული საკანონმდებლო ბაზა, რომელიც არანაირად არ უწყობს ხელს ადგილობრივი თვითმმართველობების საბიუჯეტო დამოუკიდებლობის ზრდას და გამომდინარე აქედან მათ სწრაფ განვითარებას

ამ ეტაპისთვის გასათარებელია შემდეგი სახის ღონისძიებები;

1) გადასახედია ამჟამად მოქმედი „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“. სწრაფად უნდა გაუქმდეს მუნიციპალიტეტების დონეზე მმართველობაში ჩამოყალიბებული პარალელური სტრუქტურები, რომელიც წარმოდგენილია საკრებულოსა და გამგეობის სახით. ხშირ შემთხვევაში ადგილი აქვთ მათი ფუნქციების გაორებას, რაც მუნიციპალიტეტების განვითარებაზე ნეგატიურად აისახება და მათ საქმიანობას ხშირად არაეფექტურს ხდის;

2) პერსპექტივაში გადასახედია პრეზიდენტის რწმუნებულის-გუბერნატორის ინსტიტუტის საქმიანობა. განვიხილო ნლებზე დაკვირვებამ გვიჩვენა, რომ რწმუნებულის-გუბერნატორის აპარატის განუღი საქმიანობის ეფექტურობა არ არის დახარჯული საბიუჯეტო თანხების ადეკვატური;

3) ცვლილებები უნდა შევიდეს კანონში „საბიუჯეტო კოდექსის შესახებ“. რომლითაც რეგულირდება საგადასახადო შემოსავლების შესაბამის ბიუჯეტებში ჩარიცხვის წესები. მიზანშეწონილად მიმაჩნია, რომ ადგილობრივ ბიუჯეტებში ჩარიცხოს ადგილობრივი თვითმმართველობების ტერიტორიაზე აკრეფილი ყველა სახის მოსაკრებელი, როგორც სახელწიფო, ასევე ადგილობრივი;

4) მნიშვნელოვნად დასახვეწია კანონმდებლობა ადგილობრივი მუნიციპალური ქონების მართვა-განკარგვის კუთხით. მუნიციპალიტეტებს საკუთრებაში უნდა გადაეცეთ არა მარტო მათ ბალანსზე რიცხული უძრავ-მოძრავი ქონება, არამედ მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე არსებული ყველა ქონება, გარდა სტრატეგიული მნიშვნელობის ობიექტებისა, რომელთა მართვა-განკარგვა ცენტრალური ხელისუფლების პრეროგატივაა;

5) დასახვეწია კანონი „ინვესტიციების სახელმწიფო მხარდაჭერის შესახებ“. კანონით შეღავათები უნდა დაუნესდეს იმ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს, რომლებიც განათავსებენ კაპიტალს მუნიციპალიტეტების ტერიტორიაზე;

6) აუცილებელია ადგილობრივ თვითმმართველობებში ჩამოყალიბდეს მართვის ისეთი სისტემები, რომელიც უზრუნველყოფს ადგილობრივ საჯარო მოხელეთა სისტემატურ გადამზადებას, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ;

7) აუცილებლად უნდა გაიზარდოს მუნიციპალიტეტების როლი ადგილობრივი და სახელმწიფო ქონების მართვის სფეროში. მკაცრად უნდა განისაზღვროს

მუნიციპალიტეტებისთვის გადასაცემი სახელმწიფო ქონების ჩამონათვალი, მათ შორის, წყლის და ტყის რესურსები. მუნიციპალიტეტების კომპეტენციები ქონების მართვის სფეროში ამჟამად მეტად მწირია, მუნიციპალიტეტებს ბალანსზე არსებული ქონებები, რომლის მესაკუთრეს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო წარმოადგენს, უნდა გადაეცეს მუნიციპალიტეტებს;

8) დღეისათვის მუნიციპალიტეტები ფაქტობრივად ვერ ფლობენ ინფორმაციას მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე არსებული იმ საწარმოების შესახებ, რომლებზეც ბუნებრივი რესურსების და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროებს გაცემული აქვს შესაბამისი ლიცენზია ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის შესახებ. ასეთი დამოკიდებულება აფერხებს მუნიციპალიტეტების შემდგომ განვითარებას და ცენტრისა და ადგილობრივი მუნიციპალიტეტების გაუცხოებასაც კი იწვევს;

9) მუნიციპალიტეტში არსებული რთული სოციალური მდგომარეობიდან გამომდინარე, აუცილებელია თუნდაც ცენტრალური ხელისუფლების დახმარებით უსახლკარო მოქალაქეებისთვის ფუნქციონირებდეს სოციალური სახლები;

10) ადგილობრივმა მუნიციპალიტეტებმა უნდა შეასრულონ მაკოორდინირებელი ფუნქცია სერვისების მომწოდებელ კომპანიებსა (შპს „სოკარ-ჯორჯია გაზი“, სს „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“, სს „სილქნეტი“, შპს „ახალი ქსელები“. სს. ენერგოპრო ჯორჯია) და ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებში მცხოვრებ მოქალაქეებს შორის;

11) აუცილებელია საკანონმდებლო დონეზე ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებს მიეცეთ უფლება, ფლობდნენ ინფორმაციას მათ სამოქმედო ტერიტორიაზე განთავსებული ინვესტიციების, ასევე გასული კაპიტალის შესახებ;

12) საჭიროა მუშაობის გაფართოება მუნიციპალიტეტებში, რათა მოხდეს ცოდნაზე დამყარებული საინვესტიციო-ეკონომიკური პოლიტიკის წარმოება, დამეგობრებულ ვეროპულ ქალაქებთან (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) ერთად მოხდეს ერთობლივი საწარმოების დაფუძნება და მათი მაღალგანვითარებული ტექნოლოგიური მიღწევების საქართველოს

მუნიციპალიტეტებში დანერგვა;

13) მნიშვნელოვნად უნდა გაიზარდოს ადგილობრივი თვითმმართველობების კომპეტენციები ადგილობრივი და უცხოური ინვესტიციების მოზიდვის მიმართულებით. ინვესტიციების განთავსებისას მაქსიმალურად უნდა იქნეს გათვალისწინებული რეგიონის სპეციფიკა და პრიორიტეტად მიჩნეული უნდა იყოს ადგილობრივი შრომითი რესურსების დასაქმება. აღნიშნული საკითხის მოგვარება ცენტრალურ და ადგილობრივ დონეებზე საჭიროებს მნიშვნელოვან საკანონმდებლო ცვლილებებს;

14) ძირეულად შესაცვლელია სახელმწიფო გადასახადების განაწილების ამჟამინდელი სისტემა. კვლევის შედეგებმა გვიჩვენა, რომ ამ ეტაპისთვის ადგილობრივ თვითმმართველობებში უნდა დარჩეს ხელფასიდან საშემოსავლო და მოგების გადასახადების 50% მაინც, თუნდაც ცენტრიდან მისაღები გათანაბრებითი ტრანსფერის შემცირების ხარჯზე. გადასახადების ასეთი განაწილება მნიშვნელოვნად უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტების ფინანსური ბაზის განმტკიცებას, რაც საერთო ჯამში მათ დამოუკიდებლობაზე დადებითად აისახება. მიუხედავად იმისა, რომ 2016 წლის 1 იანვრიდან მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებში ირიცხება ინდივიდუალური მენარმეების მიერ გადახდილი საშემოსავლო გადასახადი (გარდა დაქირავებული პირებისთვის გადახდილი ხელფასიდან დაქვითული საშემოსავლო გადასახადისა), ეს საბიუჯეტო დამოუკიდებლობის უზრუნველყოფის მიმართულებით არსებულ მდგომარეობას მაინც ვერ აუმჯობესებს;

15) აუცილებელია მუნიციპალიტეტების დონეზე მოხდეს შესაძლებლობების ღრმა ანალიზი, რის შემდეგაც საჭიროა მუნიციპალიტეტების ბრენდის კონცეფციის შემუშავება;

16) შესაბამის კანონებში ცვლილების შეტანის შემდეგ საჭიროა ადგილობრივმა თვითმმართველობებმა მოახდინონ ისეთი სფეროებიდან გადასახადების ადმინისტრირება, როგორცაა: ბინის და შენობის გაქირავება, ავტოსატრანსპორტო მომსახურება, რეპეტიტორების მომსახურება, ტაქსით მომსახურება და სხვა. ამჟამად ამ სფეროებიდან გადასახადების ადმინისტრირება შემოსავლების სამსახურის პრერო-

გატივია. დაკვირვებამ გვიჩვენა, რომ ზემოაღნიშნული სფეროებიდან ფაქტიურად არ ხდება ბიუჯეტის კუთვნილი გადასახადების ამოღება;

17) საქართველოს თვითმმართველობების განვითარების მიმართულებით აუცილებელია მაქსიმალურად იყოს გამოყენებული ქვეყანაში არსებული დიდი სამეცნიერო პოტენციალი და გამოცდილება, რომლებშიც ფართოდ არის წარმოდგენილი ადგილობრივ მუნიციპალიტეტებში სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესების მიზნით გასატარებელი ღონისძიებები;

18) ცენტრალურ ხელისუფლებასთან კოორდინირებული ურთიერთობით სასწრაფოდაა დასაწყები მუშაობა „მუნიციპალური შესყიდვების“ შესახებ კანონის მიღებაზე. ამჟამად მოქმედი „შესყიდვების კანონი“ მნიშვნელოვნად აფერხებს მუნიციპალიტეტების საქმიანობას ადგილობრივი შესყიდვების ოპერატიულად განხორციელების მიმართულებით. კიდევ უფრო ცუდად არის საქმე ენ „კონსოლიდირებული“ ტენდერის საშუალებით განხორციელებული შესყიდვებისას, რადგანაც კონსოლიდირებული ტენდერის ჩატარება შესყიდვების სააგენტოს მიერ ხორციელდება, რითაც მნიშვნელოვნად ილახება მუნიციპალიტეტების უფლებები, თავად განახორციელონ ადგილობრივი მნიშვნელობის საქონლისა და მომსახურების შესყიდვა;

19) ცენტრალურ ხელისუფლებასთან კონსულტაციის გზით, შესაბამისი ფინანსური უზრუნველყოფით, აუცილებელია უახლოეს პერსპექტივაში შეიქმნას მუნიციპალური პოლიცია, მუნიციპალური სახანძრო-სამაშველო სამსახური, მუნიციპალური საავადმყოფო, მუნიციპალური სასკოლო და სატრანსპორტო გაერთიანებები. ასეთი მიდგომები მნიშვნელოვნად უზრუნველყოფს ადგილობრივ სერვისებზე მოქალაქეების ხელმისაწვდომობის ზრდას, მნიშვნელოვნად გაიზრდება თვითმმართველობების მუშაობის ხარისხი და ანგარიშვალდებულა ადგილობრივი მოქალაქეების წინაშე აღნიშნული სერვისების მიწოდების მიმართულებით. ამჟამად ამ კუთხით მუნიციპალიტეტებში არსებული მდგომარეობა ვერანაირ კრიტიკას ვერ უძლებს;

20) თვითმმართველობებში უნდა გაიზარდოს მუშაობა ქალაქაგვგემარებითი და მინათსარგებლობითი საკითხების მოგვარების მიზნით. ამ კუთხით საქართველოს მუნიციპალიტეტებში დღეს არსებული მდგომარეობა მეტად სავალალოა;

21) საქართველოში შექმნილი მძიმე ფინანსურ-ეკონომიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, აუცილებელია მაქსიმალურად გაიზარდოს მუნიციპა-

ლიტეტების საქმიანობის ეფექტურობა. საჭიროების შემთხვევაში მოხდეს მუნიციპალიტეტების გამსხვილება, უცხოეთის თვითმმართველობების მოწინავე პრაქტიკის გადმოტანა, ასევე ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა;

22) ცენტრალურ ხელისუფლებასთან ერთად მნიშვნელოვანი ნაბიჯებია გადასადგმელი ადგილობრივი სატრანსპორტო საქმიანობის რეგულირების მიმართულებით. ამასთან, მუნიციპალიტეტებს გააჩნდეთ საკუთარი ელექტროენერჯის წყაროები და საკუთარი წყალმომარაგება;

23) მნიშვნელოვნად შესაცვლელია მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტებში ამჟამად არსებული სოციალური დახმარების სისტემა. სოციალური დაცვა უნდა მოიცავდეს სოციალურ დაზღვევას, სოციალურ უზრუნველყოფას და სოციალურ მხარდაჭერას და არ უნდა ხდებოდეს ადგილობრივი ბიუჯეტებიდან მოქალაქეებზე მხოლოდ ფულადი თანხების გაცემა;

24) თვითმმართველობებში ფაქტობრივად არაფერი კეთდება იმ შენობების ხანმედეგობის დადგენის მიზნით, რომლებიც განლაგებულია თვითმმართველობის ტერიტორიაზე და ეწურებათ ექსპლუატაციის ვადები. მოსახლეობის ნორმალური საცხოვრებელი პირობებით უზრუნველყოფის მიზნით ცენტრალურ ხელისუფლებასთან ერთად საჭიროა ამ კუთხით შესაბამისი პრევენციული ზომების მიღება. დაგვიანებამ შეიძლება გამოუსწორებელ შედეგებამდე მიგვიყვანოს.

25) ჰარმონიული ურთიერთობების ჩამოყალიბების მიზნით თვითმმართველობებსა და ადგილობრივ მენარმე-სუბიექტებს შორის უნდა არსებობდეს პარტნიორული დამოკიდებულება. მენარმე-სუბიექტები უნდა გავხადოთ ადგილობრივი სოციალური პროექტების განხორციელების თანამონაწილეები. ასეთი მიდგომები მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს თვითმმართველობებში არსებული მძიმე სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობის გამოსწორებას და მოსახლეობის საერთო კეთილდღეობის ზრდას;

26) ადგილობრივ თვითმმართველობებს პერსპექტივაში შეუძლიათ მოახდინონ ადგილობრივი საწარმოების უზრუნველყოფა იაფი კაპიტალით, რაც გამოიხატება მათთვის სესხის, სუბსიდიის და სხვა გრანტების მიცემით.

ზემოაღნიშნული საკითხების გათვალისწინებით საჭიროა დაინყოს მუშაობა შესაბამისი გეგმების შედგენაზე, რათა უმოკლეს დროში გაუმჯობესდეს მუნიციპალიტეტებში დღეს არსებული სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა.

ბამოყენებული ლიტერატურა და წყაროები:

1. ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი;
2. საბიუჯეტო კოდექსი;
3. www.mof.ge-საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებგვერდი;
4. www.parliament.ge-საქართველოს პარლამენტის ვებგვერდი;
5. www.geostat.ge-სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებგვერდი.